

Evangélikus Kántorlevél

— Szerkeszti: Finta Gergely —

„Jézus, Megváltónk sírba szállt”

<i>Ő, akit Isten rendelt rég:</i>	<i>Hier ist das recht Osterlamm,</i>
<i>Húsvéti, tiszta Bárány.</i>	<i>davon wir sollen leben,</i>
<i>Váltságul adta életét</i>	<i>das ist an des Kreuzes Stamm</i>
<i>Golgota keresztfáján.</i>	<i>in heißer Lieb gegeben.</i>
<i>Ajtónkon szent vére jel.</i>	<i>Des Blut zeichnet unsre Tür,</i>
<i>Ha hitünk reá mutat fel,</i>	<i>das hält der Glaub dem Tod für, [vor]</i>
<i>Sátán, halál nem árthat. Halleluja!¹</i>	<i>der Würger kann uns nicht rühren. [anrühren]²</i>

Páratlan erejű örvendező ének. Sem dallamával, sem szövegével nem lehet betelni. Túrmezei Erzsébet fordítása ihletetten adja vissza Luther nyelvének erejét.

Minden sorban más történések, szimbólumok és képek. Az egyikben Isten cselekvése, a másodikban Krisztus személye, a harmadikban és negyedikben áldozata, az ötödikben a kapott isteni jel, a hatodikban az ember ajándékba kapott élete, a hetedikben a Sátán és halál veresége. Mindegyik sor éppen csak néhány szó. Egyetlen lélegzetvételt az üdvösségtörténet. Isten üdvözítő cselekvésének minden mozzanata előttünk van. E szavak szinte mindegyikére rendszerek épültek. Sokszor csak egyetlen dolgot ragadtak meg az egészből. Ha az egész nem képes felfogni vagy befogadni az ember, akkor analizálja, részeire szedi. Amit mások fáradtságosan foglalnak egységes rendszerbe, azt ennek az éneknek minden versében ámulatba ejtő tömörséggel zenghetjük.

A tiszta Bárány a Golgotán váltságahalált szenvedő. Tökéletes áldozat. Ilyet az Istentől elszakadt ember, akinek erre szüksége van, nem képes adni. Nem a szenvedés, hanem a Szenvédő nagysága döntő.

A húsvéti bárány utalás a tizedik csapásra. Az elrendelt bárány vére a szabadulás jele volt Isten népe számára. A húsvétnak hosszú előzménye van. Nemzedékek sokaságán átnyúló isteni terv ment végbe. Részesé Istennek húsvétot ünneplő mai gyülekezete. Nincs ellentétben az Ó- és az Újszövetség.

Egykor idegen fogságból nyertek szabadulást, és a pusztai vándorlás következett. A Golgotán megroppant a Sátán és a halál ereje. Lehet még erejük — vigyáz a hit. Nem uralkodhatnak rajtunk — bátorít az evangélium.

¹ Evangélikus Énekeskönyv (1982) 215,4.

² Evangelisches Gesangbuch (1994) 101,5.

A hit felfelé mutat. Nem mintha a hit feltétele volna a Bárány erejének. Emberfeletti ellenségektől szorongatva az embernek nincs más lehetősége, mint a bekent ajtóra mutatni. Nem az én hitem, hanem Krisztus törte meg hatalmukat. Nekem nem egyedül kell fölvennem a harcot. Ha Krisztusra mutatok, aki értem harcol, a Sátán is tudja, hogy nem pusztán velem, esendő emberrel, hanem Krisztussal van dolga, aki megvívott már velem.

Nem más, csak az ment végbe, amit Isten régtől akart. Nekem, parány embernek mindez roppant nyereség. Többről van azonban szó, mint csak én rólam. Arról, hogy Isten tartja kézben a dolgokat. Ezért jogos a halleluja.

Az evangélium, hogy ő úgy dicsőíti meg magát, és úgy uralkodik a mindenségen, hogy közben engem —annak ellenére, ami vagyok— nem enged el. Forró szeretet vezérli — mondja az evangéliummal (Jn 3,16) együtt Luther. Ezért szívből szólhat a halleluja. Halleluja!

Reuss András

Luther és Bach

Országos énekkari találkozó

2003. október 24-26. Deák téri evangélikus templom

A korál Bach kantátáinak nyitótételeiben

A lutheránus korál a teremtésben oly bőkezű, nagyszívű Isten ajándéka, amelyel lehetőséget teremt nekünk a vele való legszemélyesebb és legközvetlenebb kapcsolatra. Ezért nekünk az Isten igéje mellett a lutheránus korálkincs a legnagyobb megtartó erő. És az volt Johann Sebastian Bach, a legnagyobb korálmisztikus számára is. Ezért építette életét, művészetét és egész világát — amely a Láthatatlan nagy képét magában tartja— erre a zenei alapra. A bachi zene fókuszában egész evangélikus egyházunk legdrágább zenei kincse, a lutheránus korál áll.

Bach viszonya az evangélikus gyülekezeti énekhez mélyen a lutheri reformáció hagyományában gyökerezik. A gyülekezeti ének alapvető istentiszteleti jelentőségét Luther és munkatársainak teológiai munkássága készítette elő. Ennek folytán a rímekbe szedett strófikus gyülekezeti ének az istentisztelet lényeges elemévé vált, és a prédikáció mellett mint az evangélium hirdetésének élő hangja a reformáció egyik legjelentősebb eredménye, melyet a keresztesztény istentisztelet megújítása terén elért.

A korál az istentiszteleten cselekvően résztvevő gyülekezet hangja, mely Isten igéjét magáévá teszi és megőrzi, de azt magasztalás, hálaadás, bizonyoságtétel, imádság formájában tovább is adja. Megszületnek az úgynevezett „Katechismus-Lieder”, katekizmus-énekek a Credóhoz, a Miatyánkhhoz, a keresztséghez, az úrvacsorához, melyekben a tanítás legfőbb tételei közérthetővé válnak.